

at bestemme, at nu *skal* der være Voldgift og Sagerne altid afgøres paa den Maade. Det er virkelig, synes jeg, en naturlig Fremgangsmaade lige overfor noget ganske nyt og uprøvet at gaa saaledes frem. Jeg ved nok, at der i Lovforslaget er en Slutningsbestemmelse om, at der skal forelægges Rigsdagen et Forslag til Revision af Loven inden 3 Aars Forløb, men det betyder aldeles ikke noget; hvis der ikke kommer en ny Lov, saa varer denne til Evighed.

Jeg maa maaske sige, hvorledes jeg for mit Vedkommende vilde tænke mig, at man kunde gøre langt større Nytte end ved et Forslag om Voldgift, især om tvungen Voldgift. Det, som er det særegne ved de Sager, hvorom her er Tale, i Sammenligning med alle andre Sager, som angaa Mangler ved den Genstand, hvorom der er handlet, er, at Genstanden her er et levende Væsen, altsaa et, som ikke kan opholde Livet ret længe, uden at man anvender nogen Bekostning derpaa, og det er det, som man i særlig Grad har klaget over, at Omkostningerne ved at bevare den omstridte Genstand gennem den lange Tid løbe saaledes op, at de ofte overstige endog saa flere Gange selve Dyrets Værdi. Det er Ulempen, noget, der virkelig sker, og det burde afskaffes. Fornuftige Folk, som procedere, ville, naar de have en god og klog Raadgiver, meget snart komme til at træffe en Overenskomst om at sælge Dyret, og i Stedet for at procedere om dets Udlevering, om Kostpenge, om Foderpenge, sige til hinanden: Lad os strides om Forskellen mellem den Købesum, der er aftalt imellem os, og den Købesum, der kommer ud ved en Auktion. Det gøres ofte nu iblandt fornuftige Folk, og det burde gøres til Regel. Det kunde meget godt lovfæstes, dette, at man bestemte, at dersom Køberen forlangte enten, at Handelen skulde gaa tilbage, eller, at der skulde gives ham Erstatning, fordi Dyret havde visse Mangler, saa skulde han naturligvis først opfordre Sælgeren til at tage det tilbage, og hvis Sælgeren ikke vilde dette, skulde Dyret sælges, efter at der i Overensstemmelse med Lovens Regler var optaget et Skøn om Dyrets Beskaffenhed. Naar man efter et sagkyndigt Skøn fik oplyst, hvilke Mangler Dyret eventuelt

maatte have, og der var Adgang til at tage et Overskøn, om man ønskede det, for at konstatere, hvad der kunde være at se ved Dyret, saa skulde Dyret sættes til Auktion, hvilket kunde ske, uden at nogen af Parterne led nogen Skade derved. Den, der ønskede det, kunde jo købe Dyret for en saadan Pris, som han selv fandt rigtig. Naar man fastslog dette, var man kommen udover den Ulempe, som er den væsentligste i disse Sager, deres Kostbarhed og Langvarighed. Og saa kunde man endda gaa et Skridt videre og sige, at ved Procesafgørelserne skal der medvirke sagkyndige Folk, som have særlig Forstand paa Dyr. Det vilde ogsaa være forholdsvis let, og det er ingenlunde ukendt i dansk Ret. Alle vide jo, at man for en Del Aar siden gennemførte en Lov, hvorefter alle Søsager hele Landet over ikke skulde behandles af den almindelige Underdommer, men skulde behandles af ham i Forening med særlig sagkyndige Mænd, som i den enkelte Sag bleve tilkaldte. Hvad skulde der være i Vejen for, at man i Sager af denne Beskaffenhed tilkaldte Mænd paa samme Maade og derved fik en Afgørelse, hvor Sagkundskaaben netop havde faaet Lejlighed til at gøre sig gældende? Og man vilde ved en saadan Fremgangsmaade opnaa, at man ikke afskar vedkommende Parter fra at kunne appellere, et Ønske, som er levende hos enhver, der har tabt sin Sag, kunde man sige, og som det vil være meget uklogt at afskære Befolkningen fra at faa gennemført. Efter Forslaget kan der kun faas een Prøvelse af Sagen, idet man ikke giver Befolkningen Lov til paa ny at faa den Afgørelse, der er truffen, prøvet, undtagen naturligvis, hvor man i Forvejen har forbeholdt sig denne Rettighed.

Jeg mener altsaa, at dér er en Vej, som er god, og som der maaske under Sagens videre Gang kunde tages Hensyn til. Men i øvrigt bliver min Hovedbetragtning den, at Ministerens Forslag var det bedste, og at det var det, man skulde vende tilbage til. Naar jeg siger, at det var det bedste, siger jeg ikke, at jeg slet ikke har nogen Bemærkning at gøre derimod, det har jeg, der vil kunne fremsættes Kritik derimod, men det skal jeg ikke opholde Tinget ved, da Sagen rimeligvis